

OBSERWACJA

**Raport z obserwacji zgromadzeń
w dniu 10 lipca 2017 w Warszawie,
w okolicach ul. Krakowskie Przedmieście**

Warszawa, 26 lipca 2017 r.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

I. PROJEKT OBSERWACJI ZGROMADZEŃ PUBLICZNYCH AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International jest globalnym ruchem ponad 7 milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście i podejmują działania na rzecz położenia kresu poważnym naruszeniom praw człowieka. Razem zmieniamy świat, by każdy mógł korzystać ze swoich praw. Jesteśmy niezależni od rządów, politycznych ideologii, religii i interesów ekonomicznych.

Celem pilotażowego projektu Amnesty International jest obserwacja zgromadzeń odbywających się w różnych miejscach w Polsce. Do udziału w projekcie zaproszono aktywistów i aktywistki gotowych do zaangażowania się w długoterminowy projekt, którzy przeszli przez praktyczne i teoretyczne szkolenie.

Stowarzyszenie przyjęło standardy obserwacji, które opierają się na zasadach zgodności z prawem, bezpieczeństwa, neutralności, bezstronności oraz bezpośredniości i ograniczonego zasięgu.

Celem projektu jest monitorowanie sposobu realizacji wolności zgromadzeń, w szczególności w kontekście ostatnich zmian w ustawie Prawo o zgromadzeniach, jak również sposobu zabezpieczania zgromadzeń przez Policję. Rezultatem projektu będzie opracowanie raportu identyfikującego wyzwania w wypełnianiu zobowiązań Polski w zakresie wolności pokojowych zgromadzeń, które zyskały na znaczeniu w kontekście nowelizacji ustawy Prawo o zgromadzeniach, która weszła w życie 2 kwietnia 2017 r.

Natomiast niniejszy raport (kolejny raport cząstkowy w ramach prowadzonego projektu) przedstawia wyniki obserwacji zgromadzeń, które odbywały się w dniu 10 lipca 2017 r. w Warszawie w okolicach Krakowskiego Przedmieścia.

II. CZAS I OBSZAR OBSERWACJI

Niniejszy raport przedstawia wyniki obserwacji zgromadzeń, które odbywały się w dniu 10 lipca 2017 r. w Warszawie w okolicach Krakowskiego Przedmieścia. Obserwatorzy Amnesty International monitorowali przebieg zgromadzeń w Warszawie **w dniu 10 lipca 2017 r., w godz. 18.30-22.00 na obszarze między ul. Kanonia, wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia, do ul. Królewskiej**. Obserwatorzy byli oznakowani za pomocą identyfikatorów oraz żółtych, widocznych kamizelek z napisem „Obserwator” lub „Obserwatorka”. Zespół obserwatorów liczył 13 osób. Raport opiera się wyłącznie na raportach oraz zdjęciach i materiałach filmowych obserwatorów uczestniczących w przedmiotowej obserwacji. Informacje o obecności obserwatorów Amnesty International 10 lipca 2017 r. podczas zgromadzeń w okolicach Krakowskiego Przedmieścia zostały wysłane do Komendy Stołecznej Policji w Warszawie, Biura

Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m.st. Warszawy oraz organizatorów zgromadzeń.

III. OBSERWOWANE ZGROMADZENIA

Obserwacja Amnesty International w w/w czasie i miejscu dotyczyła następujących zgromadzeń:

1. Zgromadzenie cykliczne, zgłoszone w czasie od maja 2017 do kwietnia 2020, 10 dnia każdego miesiąca w godz. 6:00 – 22:00, w celu oddania hołdu ofiarom katastrofy w Smoleńsku, od ul. Świętojańskiej przez pl. Zamkowy, po ul. Krakowskie Przedmieście do ul. Karowej w Warszawie. Obserwacja Amnesty International objęła przebieg zgromadzenia w części przemarszu z Bazyliki archikatedralnej św. Jana Chrzciciela pod Pałac Prezydencki (ze względu na zablokowanie dalszej trasy marszu przez Policję).

oraz kontr-demonstracje w stosunku do zgromadzenia cyklicznego:

2. Zgromadzenie organizowane przez Obywateli RP, według informacji umieszczonych na portalu społecznościowym Facebook (w tzw. wydarzeniu, organizowanym przez Obywateli RP) zaplanowane na godz. 19:00 – 23:00 na Placu Zamkowym. Zgromadzenie to nie zostało notyfikowane i informacja o nim nie znajdowała się w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta st. Warszawa.

3. Zgromadzenie kontr-demonstrantów ustawionych za barierkami na trasie przemarszu zgromadzenia cyklicznego na obszarze od Placu Zamkowego do ul. Trębackiej. Osoby te nie były wyraźnie uczestnikami któregośkolwiek z pozostałych obserwowanych zgromadzeń.

4. Zgromadzenie organizowane przez Stowarzyszenie na rzecz demokracji – TAMA, zgłoszone na dzień 10 lipca 2017 r., w godz. 18:00 - 22.00, na skwerze Hoovera. Zgromadzenie zostało zakazane zarządzeniem zastępczym wojewody mazowieckiego z 10 lipca 2017 r. WSO-I.6110.8.2017, w którym wskazał, że w tym samym miejscu i czasie odbędzie się zgromadzenie cykliczne związane z oddaniem hołdu ofiarom katastrofy w Smoleńsku. Wojewoda powołał się na informację Komendy Stołecznej Policji, zgodnie z którą odbycie zgromadzeń w miejscu i czasie zgromadzenia cyklicznego „stwarza realne zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego”.

W dniu 11 lipca 2017 r. organizator oraz Prezydent m.st. Warszawy złożyli odwołanie od zarządzenia wojewody do Sądu Okręgowego w Warszawie, argumentując, że zaskarżone zarządzenie jest bezprawne, ponieważ prawo o zgromadzeniach nie przewiduje możliwości zakazania zgromadzeń uproszczonych. Ze względu na

bezzprzedmiotowość postępowania (odwołanie wpłynęło po odbyciu się zgromadzenia) Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w sprawie.

5. Zgromadzenie organizowane przez Stowarzyszenie Obywatele Solidarnie

w Akcji, zgłoszone na dzień 10 lipca 2017 r., w godz. 8:00 – 22:00, na skwerze ks. Twardowskiego przed pomnikiem B. Prusa u zbiegu ulic: Krakowskie Przedmieście i Karowa.

Stowarzyszenie Obywatele Solidarnie w Akcji na dzień 10 lipca 2017 r. zgłosiło również zgromadzenie przed Galerią Kordegarda u zbiegu ulic: Krakowskie Przedmieście i Ossolińskich, w godz. 6:00 – 22:00.

Zgromadzenie przed Galerią Kordegarda zostało zakazane zarządzeniem zastępczym wojewody mazowieckiego z 10 lipca 2017 r. WSO-I.6110.7.2017, w którym wskazał, że w tym samym miejscu i czasie odbędzie się zgromadzenie cykliczne związane z oddaniem hołdu ofiarom katastrofy w Smoleńsku. Wojewoda powołał się na informację Komendy Stołecznej Policji, zgodnie z którą odbycie zgromadzeń w miejscu i czasie zgromadzenia cyklicznego „stwarza realne zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego”. Informacja o zarządzeniu wojewody dotarła do organizatorów około godz. 16:00.

W dniu 11 lipca 2017 r. organizator oraz Prezydent m.st. Warszawy złożyli odwołanie od zarządzenia wojewody do Sądu Okręgowego w Warszawie, argumentując, że zaskarżone zarządzenie jest bezprawne, ponieważ prawo o zgromadzeniach nie przewiduje możliwości zakazania zgromadzeń uproszczonych. Ze względu na bezzprzedmiotowość postępowania (odwołanie złożono po odbyciu się zgromadzenia) Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w sprawie.

Zgromadzenie pod Galerią Kordegarda miało być bezpośrednio poprzedzone zgromadzeniem zgłoszonym przez Stowarzyszenie Obywatele Solidarnie w Akcji na czas od godz. 18:00 w dniu 9 lipca 2017 r. do godz. 6:00 w dniu 10 lipca 2017 r. przy ul. Krakowskie Przedmieście 15/17. Celem organizatorów było „utrzymanie” miejsca zgromadzenia do czasu przemarszu zgromadzenia cyklicznego.

W nocy z 9 na 10 lipca Policja ustawiła metalowe barierki o wysokości około 1,5 metra, które miały zabezpieczać trasę przemarszu zgromadzenia cyklicznego (wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia, od skrzyżowania z ul. Karową do Placu Zamkowego). Według organizatorów zgromadzenia, BOR nakazał Policji usunąć uczestników zgromadzeń w pobliżu Pałacu Prezydenckiego – zgromadzeń organizowanych przez Obywateli RP oraz Stowarzyszenie Obywateli Solidarnie w Akcji. Zgromadzenia te były legalne, ale mimo to ich uczestnicy zostali zmuszeni do opuszczenia miejsca zgromadzenia.

Z tego względu nie było możliwe odbycie zgromadzenia przed Galerią Kordegarda. Zatem Stowarzyszenie Obywatele Solidarnie w Akcji w czasie przedmiotowej obserwacji organizowało zgromadzenie tylko w obszarze skweru ks. Twardowskiego przed pomnikiem B. Prusa u zbiegu ulic: Krakowskie Przedmieście i Karowa.

IV. GŁÓWNE OBSERWACJE

A. CHARAKTERYSTYKA, ZABEZPIECZENIE ORAZ PRZEBIEG ZGROMADZEŃ

1. Zgromadzenie cykliczne

Zgromadzenie ruchome na trasie: Bazylika archikatedralna św. Jana Chrzciciela (formowanie się marszu około godz. 20:00) – ul. Świętojańska – Plac Zamkowy (ok. godz. 20:20) - ul. Krakowskie Przedmieście – Pałac Prezydencki (rozwiązanie zgromadzenia: godz. 21:07).

Ze względu na dużą liczbę osób uczestniczących oraz utrudnienia w przemieszczaniu się ze względu na sposób zabezpieczenia w postaci metalowych barier, kordonów policjantów ustawionych wzdłuż barier po obu ich stronach oraz oddzielenie się przez uczestników przemarszu wysokimi i szerokimi transparentami od innych osób znajdujących się na tym samym terenie (co w znacznym stopniu utrudniało widoczność), obserwatorzy nie byli w stanie oszacować liczby osób uczestniczących w zgromadzeniu.

O godz. 18:15 przed wejściem do Bazyliki archikatedralnej im. Jana Chrzciciela stało około 30 osób (liczba wzrosła do około 60 osób o godz. 19:20). Wzdłuż ul. Świętojańskiej do Placu Zamkowego ustawiały się osoby czekające na wejście do kościoła (ok. 100-120 osób). Na Placu Zamkowym, na trasie marszu zgromadzenia cyklicznego wydzielonej metalowymi barierkami gromadziły się osoby reprezentujące ruch Solidarność, m.in. Solidarność Region Śląsko-Dąbrowski, Solidarność Stocznia Gdańsk, Solidarność Górnicza. Oprócz tego: służba porządkowa PIS, PIS WOLA, KWK Knurów (początkowo ok. 60 osób, około godz. 19:30 liczba osób wzrosła do kilkuset).

Osoby reprezentujące ruch Solidarności, występujące w charakterze straży marszu,
zdjęcie z godziny 18:20

Służba porządkowa PiS i Policja, zdjęcie z godziny 18:25

O godz. 19:15 zaobserwowano około 15-osobową formację Strzelców Rzeczypospolitej:

Strzelcy Rzeczypospolitej (około 15 osób),
zdjęcie z godziny 19:15

Marsz zaczął formować się około godz. 20:00. Osoby, które wyszły z Bazyliki Archikatedralnej oraz osoby zgromadzone przed Bazyliką i na Placu Zamkowym zaczęły przemieszczać się w kierunku Pałacu Prezydenckiego.

Widoczne były transparenty z napisami: „Anna Walentynowicz Gdańsk Airport”; „KOD to szumowiny”; „Frasyniuk – kłamca i prowokator”; „Współwinni zbrodni żyją bezkarnie – Mord Smoleńsk 2010”; „Kłamca”, „Putin oddaj dowody naszych zbrodni”.

Długi transparent z napisami odnoszącymi się do członków KODu i uczestników kontr-manifestacji, m.in. „Dla nich ‘Polskość’ to nienormalność”, zdjęcie z godziny 20:00

Transparent z napisem „Putin oddaj dowody waszych zbrodni” i „(nieczytelne)... wciąż żyją bezkarnie. Mord Smoleński 2010”

Jedna z osób uczestniczących trzymała tacykę z napisem „Dla Bolka”.

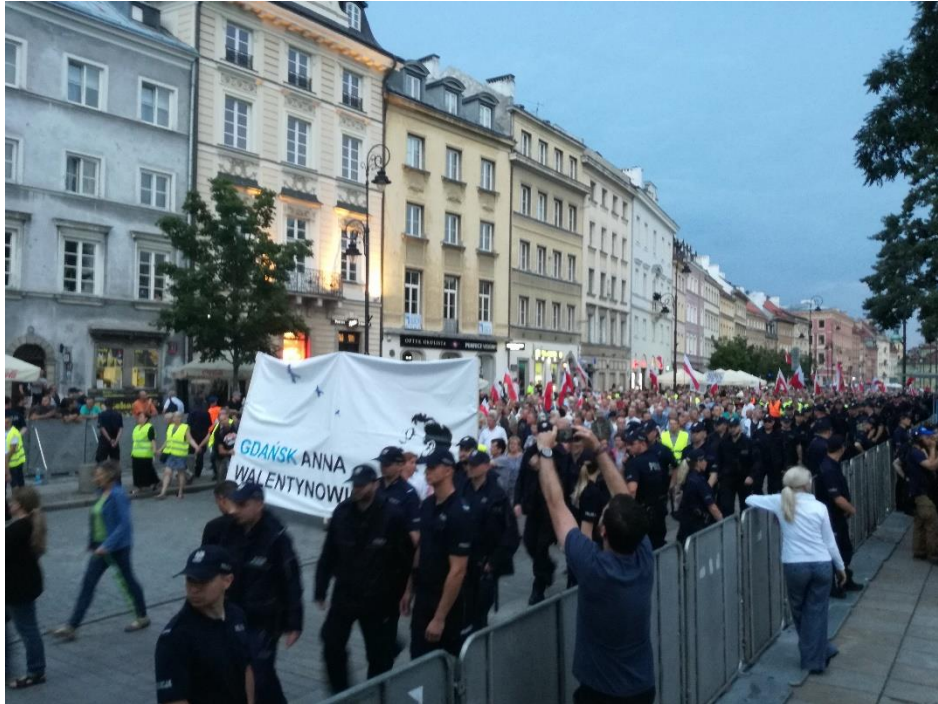

Taczka ze znakiem czerwonego krzyża i napisem „Dla Bolka”

Gdy marsz ruszył zaczęto śpiewać pieśni religijne. Widoczne były flagi biało-czerwone (niektóre z logotypami Solidarności, Gazety Polskiej, PiS wraz z nazwami regionów). Pojawiła się również flaga Stanów Zjednoczonych.

Zdjęcie przemarszu zebrania cyklicznego, widoczne transparenty z napisem „Ś.P. Profesor Prezydent Lech Kaczyński Pamiętamy!” i z podobizną Jezusa

Transparent na czele zebrania cyklicznego z napisem „Gdańsk Anna Walentynowicz”

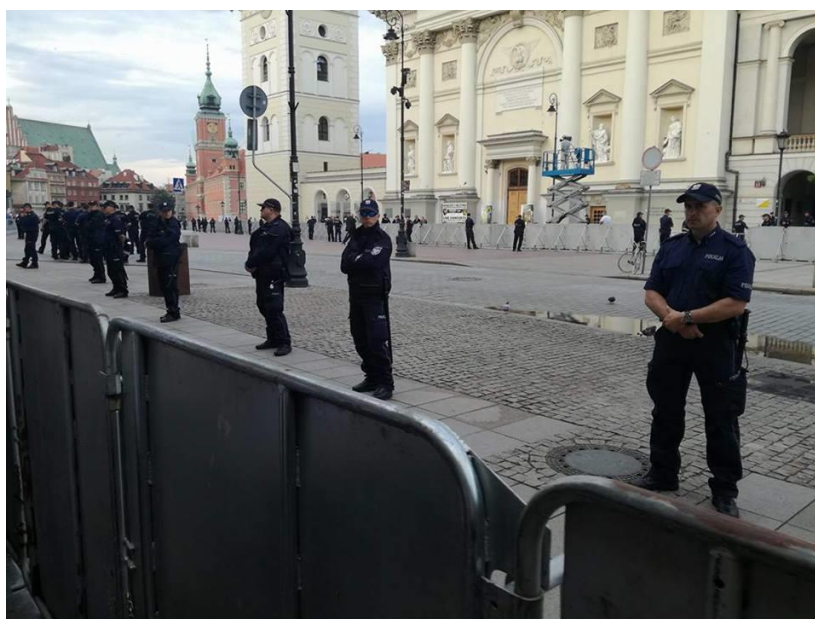

Pod hotelem Bristol, duży transparent z napisem „Kłamca”

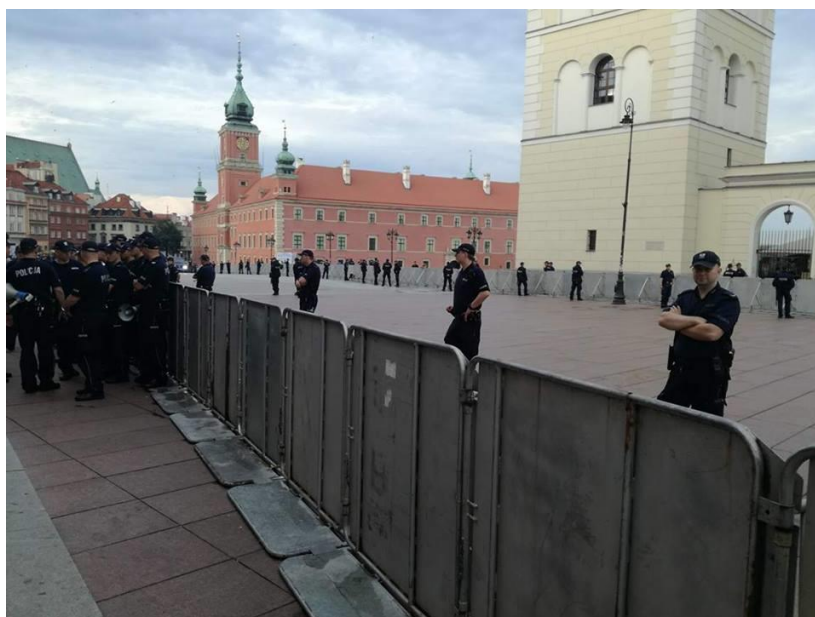
Marsz zgromadzenia cyklicznego przeszedł ulicą Krakowskie Przedmieście aż do Pałacu Prezydenckiego, gdzie po kilkunastominutowym przemówieniu Prezesa PiS, Jarosława Kaczyńskiego, zgromadzenie zostało rozwiązane (godz. 21:07).

Całość trasy przemarszu zgromadzenia cyklicznego wydzielaly metalowe barierki, wzdłuż których ustawieni byli funkcjonariusze Policji. Przejście obok zgromadzenia cyklicznego

- wzdłuż ustawionych barierek - nie było możliwe na obszarze od ul. Trębackiej w kierunku pałacu Prezydenckiego do ul. Ossolińskich, ze względu na kolejne barierki ustawione w poprzek Krakowskiego Przedmieścia.

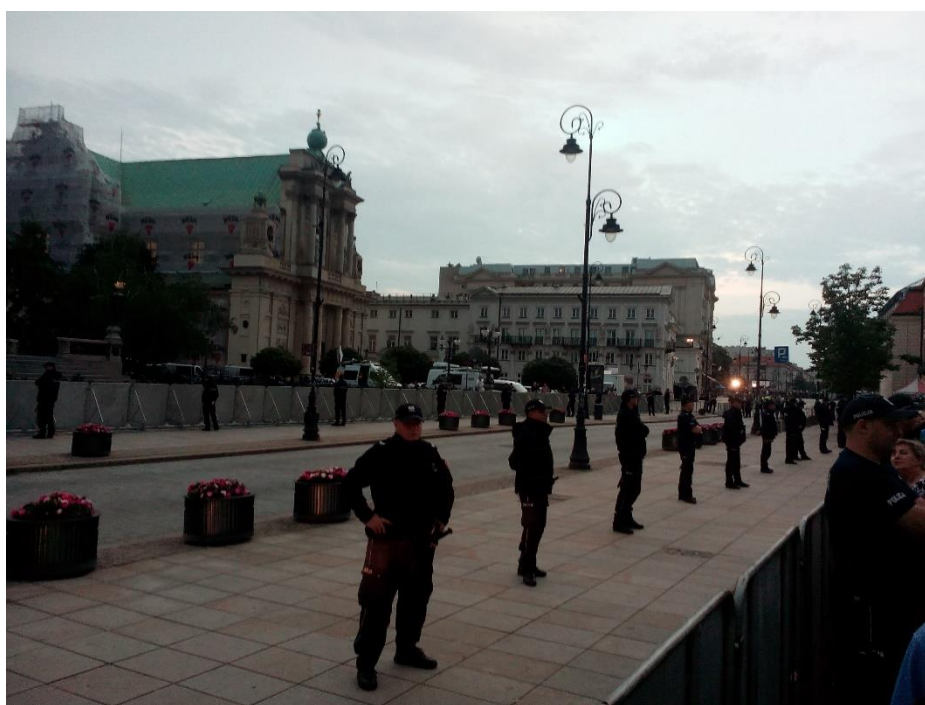
Zabezpieczenie na przeciwko baszty kościoła św. Anny,
zdjęcie z godziny 18:41

Zabezpieczenie na przeciwko baszty św. Anny,
zdjęcie z godziny 18:45

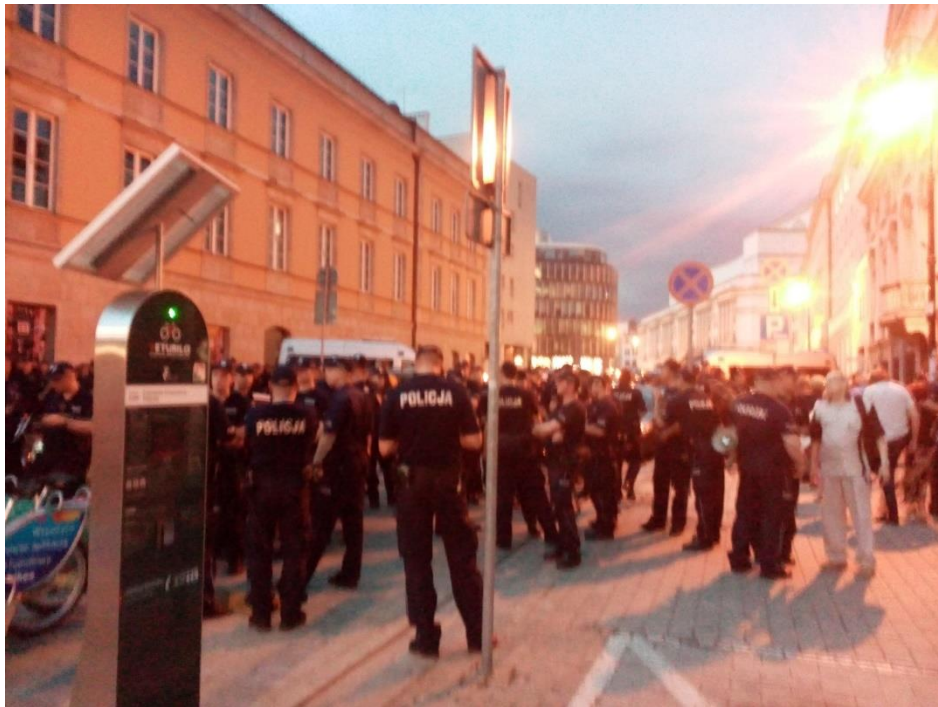
Zabezpieczenie przy Kolumnie Zygmunta,
zdjęcie z godziny 19:20

Zabezpieczenie – trasa zgromadzenia cyklicznego przy Krakowskim Przedmieściu 27,
zdjęcie z godziny 21:00

O godz. 20:33 policjanci zaczęli otwierać barierki na Placu Zamkowym (po przejściu marszu zgromadzenia cyklicznego). Przejście wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia przy ul. Trębackiej było możliwe dopiero po zakończeniu zgromadzenia cyklicznego, około godz. 21:45.

Przejście przy ul. Koziej było zablokowane do godz. 21:15

Oddziały Policji na ul. Trębackiej,
zdjęcie z godziny 21:40

Funkcjonariusze Policji nosili typowe, letnie umundurowanie i standardowe wyposażenie. Nie nosili znaków identyfikacji indywidualnej. Obserwatorzy nie byli w stanie precyzyjnie określić całościowej liczby policjantów zabezpieczających zgromadzenie. Niemniej należy przyjąć, że w zabezpieczeniu brało udział ponad 1000 policjantów.

Oprócz zabezpieczenia marszu przez Policję, był on również chroniony przez oznakowaną straż marszu w liczbie co najmniej 50 osób (miały na sobie kamizelki z napisem „straż marszu”).

2. Zgromadzenie Obywateli RP

Zgromadzenie stacjonarne, wokół kolumny Zygmunta i na schodach przy ul. Senatorskiej. Około godz. 19:00 w zgromadzeniu uczestniczyło około 300 osób, stopniowo liczba osób się zwiększała – w kulminacyjnym momencie (godz. 19:50) obecnych było ok. 800-1000 osób.

Zgromadzenie przy kolumnie Zygmunta

O godz. 19:00 słyhać było hymn Europy. Wznoszone były okrzyki: „PiS się kończy”; „To jest miasto dla każdego, nie dla pośa Kaczyńskiego”; „Polska prawa”.

Przemawiali między innymi organizator zgromadzenia Paweł Kasprzak (godz. 19:13) oraz Władysław Frasyniuk (godz. 19:35).

Widoczne były transparenty z napisami: „DOŚĆ OBŁUDY”, „MAMY PEWNOŚĆ ver. 1 to była sztuczna mgła!”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 2 rozpylono HEL!!!”; „Prawda nas wyzwoli”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 3 Trotyl!!!”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 4 Ładunek termobaryczny!!!”.

Transparent z napisem „dość obłudy” koło kolumny Zygmunta

Powyższe dwa zdjęcia przedstawiają transparenty z napisami: „DOŚĆ OBŁUDY”, „MAMY PEWNOŚĆ ver. 1 to była sztuczna mgła!”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 2 rozpylono HEL!!!”; „Prawda nas wyzwoli”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 3 Trotyl!!!”; „MAMY PEWNOŚĆ ver. 4 Ładunek termobaryczny!!!”, zdjęcia z godziny 19:45

Zgromadzenie zostało rozwiązane o godz. 19:47. Organizatorzy wzywali uczestników do opuszczenia miejsca zgromadzenia oraz dziennikarzy do zachowania spokoju.

Wznoszone były okrzyki: „Zostawiamy ich z policją”; „Chodźcie z nami”. Komunikat o rozwiązaniu zgromadzenia był wielokrotnie powtarzany.

Po rozwiązaniu zgromadzenia zdecydowana większość osób uczestniczących opuściła plac. W większości osoby udały się ul. Senatorską, nieliczne osoby udały się w kierunku Krakowskiego Przedmieścia.

Teren zgromadzenia opuszczony przez uczestników,
zdjęcie z godziny 19:50

Około godz. 19:40 obserwatorzy zostali poinformowani przez jedną z osób kontrmanifestujących, że wśród kontrmanifestacji pojawiają się osoby rozpoznawane jako członkowie ONR (chodzą pojedynczo lub w dwu/trzy-osobowych zespołach), którzy wchodzi w tłum i próbują prowokować zgromadzonych. Obserwatorce została wskazana jedna z takich osób (mężczyzna w białej czapce). Mężczyzna zaczął zaczepiać ludzi wokół, splunął ludziom pod nogi i odszedł, ludzie krzyczeli za nim „tchórz”.

ZABEZPIECZENIE ZGROMADZENIA

W miejscu przy ul. Senatorskiej – szyk zwarty odcinający zgromadzenie Obywateli RP od ul. Senatorskiej, w odległości – kilku – kilkunastu metrów od zgromadzonych:

W miejscu odcinającym zgromadzenie Obywateli RP od trasy przemarszu zgromadzenia cyklicznego -
szyk zwarty wzdłuż metalowych barierek.

Zabezpieczenie od Kolumny Zygmunta,
zdjęcie z godziny 18:53

Zabezpieczenie przy Kolumnie Zygmunta,
zdjęcie z godziny 19:20

Policjanci rozstawieni wzdłuż barierek odsłaniających trasę przemarszu chwycili się pod ręce, zdjęcie z godziny 19:30

Rezerwa Policji przy Placu Zamkowym, zdjęcie z godziny 19:44

Obserwatorzy odnotowali przypadki legitymowania przypadkowych, pojedynczych uczestników kontrademonstracji bądź przechodniów, przykładowo: spośród tłumu demonstrantów krzyczących „Lech Wałęsa” policjanci wybrali młodego mężczyznę i spisywali jego dane. Kobieta stojąca obok i krzycząca te same hasła zapytała dlaczego spisują akurat jego, a nie ją. W odpowiedzi policjant powiedział, że ją również może

spisać, jeśli chce. Spośród osób opuszczających Plac Zamkowy po rozwiązaniu kontrdemonstracji funkcjonariusze zatrzymali jedną z młodych kobiet z białą różą i ją legitymowali.

Policjanci nie poinformowali wyżej wymienionych osób w sposób jednolity o podstawie interwencji (raz to art. 12 ust. o Policji, raz art. 52 Kodeksu wykroczeń). Według prawnika obecnego na miejscu (oznakowanego plakietką „Adwokat”) i oferującego pomoc prawną legitymowanej kobiecie, funkcjonariusze nie postępowali zgodnie z procedurą tj. m.in. nie podawali podstawy prawnej, nie informowali w związku z jakim ewentualnym naruszeniem prawa dokonują czynności, nie informowali o możliwości złożenia zażalenia.

Legitymowanie pojedynczych osób w tłumie

3. Zgromadzenie kontr-demonstrantów stojących przy barierkach na trasie przemarszu zgromadzenia cyklicznego od Placu Zamkowego do ul. Trębackiej

Szacunkowa liczba osób uczestniczących w zgromadzeniu to około 50 w momencie rozpoczęcia obserwacji o godz. 18.30 do około 250 w momencie przejścia marszu zgromadzenia cyklicznego.

Wznoszono okrzyki „Lech Wałęsa” oraz „Wolność, równość, demokracja”.

Osoby zgromadzone za barierkami miały ze sobą flagi Unii Europejskiej i Polski oraz

transparenty z wizerunkiem Lecha Wałęsy i napisami: „Solidarni z Lechem. Wolność zgromadzeń dla obywateli a nie dla władzy”. Poza tym widoczne były transparenty z napisami: „Lech Wałęsa jest wśród nas”; „Lepiej być uchodźcą niż Szydło Beatą”. Część osób wznosiła do góry zaciśniętą pięść i znak „V”. Niektóre osoby miały ze sobą białe róże i nalepki na koszulkach z wizerunkiem Władysława Frasyniuka i napisem: „Jarek, dewastujesz polskie państwo. Nie darujemy Ci tego!”. Część osób nosiła przypinki KOD, Obywateli RP, zielone wstążeczki przypięte do ubrania, jedna osoba miała tabliczkę informującą o tym, że róża to symbol pokoju i szacunku.

Osoby z nalepkami na koszulkach: po lewej nalepka z wizerunkiem Władysława Frasyniuka i napisem „Jarek, dewastujesz polskie państwo. Nie darujemy Ci tego!”, po prawej nalepka z przekreślonym symbolem partii PiS, zdjęcie z godziny 18:59

Transparent z wizerunkiem Lecha Wałęsy i napisami: „Solidarni z Lechem. Wolność zgromadzeń dla obywateli a nie dla władzy”, zdjęcie z godziny 19:00

Transparent z napisem „Lech Wałęsa jest wśród nas”, zdjęcie z godziny 19:01

Kontrdemonstranci stojący za barierkami przy ul. Krakowskie Przedmieście, zdjęcie z godziny 19:25

Nalepka na koszulce z wizerunkiem Władysława Frasyniuka i napisem „Jarek, dewastujesz polskie państwo. Nie darujemy Ci tego!”

Transparent z napisem „Władysław Polskę zbaw”, zdjęcie z godziny 19:05

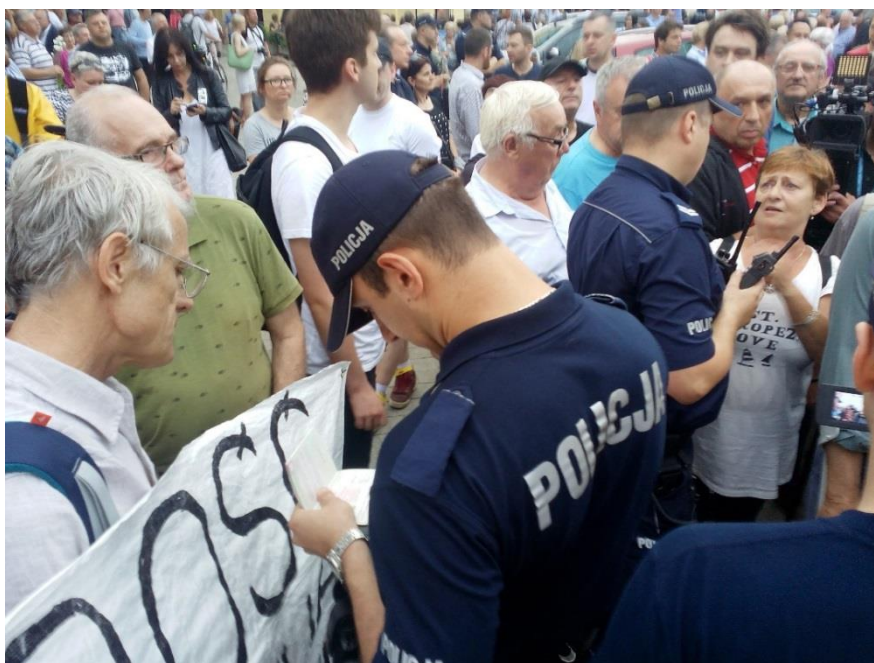
Wzdłuż trasy przemarszu zgromadzenia cyklicznego obserwatorzy zaobserwowali ponad 20 przypadków legitymowania uczestników kontrademonstracji. Osoby „wybierane” do legitymowania zazwyczaj trzymały transparenty lub wznosiły okrzyki wraz z innymi kontrademonstrantami (np. „Lech Wałęsa”). Legitymowania dokonywały zazwyczaj kilkuosobowe zespoły funkcjonariuszy Policji.

Przy ul. Trębackiej policjant na pytanie zadane przez uczestnika kontrademonstracji odpowiedział, że legitymowane są te osoby, co do których istnieją podejrzenia możliwości popełnienia wykroczenia lub przestępstwa.

Czynności legitymowania spotykały się z negatywnymi reakcjami kontrademonstrantów, którzy krzyczeli do policjantów: „To jest cyrk”; „To z naszych podatków”; „Że im nie wstyd”; „To przestrzeń publiczna, dlaczego te barierki?!”; „Nas też spiszcie!”; „Nie wstyd Wam?”; „Lech Wałęsa”.

Transparent z napisem „Lepiej być uchodźcą niż Szydło Beata”, zdjęcie z godziny 19:40

Policja legitymuje uczestników kontrmanifestacji, zdjęcie z godziny 19:41

Policjanci reagowali ze spokojem, informowali osoby legitymowane o wykroczeniach, które mogły być popełnione.

4. ZGROMADZENIE STOWARZYSZENIA NA RZECZ DEMOKRACJI TAMA

CHARAKTERYSTYKA I PRZEBIEG ZGROMADZENIA

Zgromadzenie stacjonarne na skwerze Hoovera. O godz. 18:40 w zgromadzeniu uczestniczyło 8 osób. Osoby uczestniczące były otoczone przez około 40 funkcjonariuszy Policji.

Funkcjonariusze otaczający 8-osobową grupę demonstrantów przy skwerze Hoovera, zdjęcie z godz. 18:41

O godz. 19:17 pojawił się kolejny zespół funkcjonariuszy Policji, którzy rozmieścili się wzdłuż barierek po obu stronach ulicy – jeden funkcjonariusz co około 5 metrów, przy czym zauważalnie więcej policjantów było po stronie, przy której odbywało się zgromadzenie Stowarzyszenia na rzecz demokracji TAMA.

Funkcjonariusze otaczający 8-osobową grupę demonstrantów przy skwerze Hoovera, zdjęcie z godz. 18:43

O godz. 19:24 uczestnicy zgromadzenia zostali poinformowani przez policjantów, że zgodnie z decyzją wojewody zgromadzenie zostało rozwiązane i proszeni są o opuszczenie miejsca demonstracji. Osoby uczestniczące odmawiały rozejścia się i zostały wylegitymowane przez policjantów (usłyszeli zarzuty uczestnictwa w nielegalnym zgromadzeniu i zakłócania uroczystości religijnej).

Policjanci legitymowali każdą osobę, która następnie chciała dołączyć do zgromadzenia.

O godz. 19:31 przy zgromadzeniu pojawiły się 4 osoby oznakowane jako adwokaci.

O godz. 19:54 zaobserwowano kolejny zespół policjantów, którzy zostali rozstawieni (jeden funkcjonariusz co kilka metrów) od wewnętrznej strony barier po stronie przeciwnej w stosunku do zgromadzenia.

Zabezpieczenie przez Policję, zdjęcie z godziny 19:54

Od godz. 20:20 policjanci nie wpuszczali ludzi na skwer Hoovera. Około godz. 20:25 widoczne było czoło marszu zgromadzenia cyklicznego. Policjanci przestali otaczać zgromadzenie i weszli pomiędzy jego uczestników.

O godz. 20:30 – do osób uczestniczących w zgromadzeniu podszedł 5-osobowy zespół negocjacyjny Policji.

Do TAMY podchodzi zespół negocjacyjny policji (w niebieskich kamizelkach), zdjęcie z godziny 20:30

TAMĘ zaczyna mijać marsz zgromadzenia cyklicznego,
zdjęcie z godziny 20:35

Marsz zgromadzenia cyklicznego pojawił się na wysokości zgromadzenia Stowarzyszenia na rzecz demokracji TAMA o godz. 20:35. Marsz otoczony był szczelnym kordonem Policji oraz służbą porządkową PiS.

Do godz. 20:45 obserwatorów ustawionych przy skwerze Hoovera minęło łącznie około 2500 osób (osoby uczestniczące i funkcjonariusze Policji).

Osoby uczestniczące w zgromadzeniu Stowarzyszenia na rzecz demokracji TAMA trzymały transparenty z hasłami: „Kłamstwom smoleńskim stawiamy TAMĘ”; „Prezesie Kaczyński!!! Żałoba? To najwyższy czas ją skończyć! Polityka? Tym bardziej!”. Osoby uczestniczące unosiły palce do góry w kształcie „V”.

Wznoszono okrzyki - „Precz z kaczoem dyktatorem”; „TAMA nie pęka”; „Matoly do szkoły”; „Do roboty darmozjady”.

Zauważono osoby cywilne, które towarzyszyły policjantom przy zabezpieczaniu zgromadzenia.

Przy ul. Senatorskiej zauważono 6 radiowozów, na rogu ulicy Senatorskiej i Podwale 3 radiowozy oraz wóz ze sprzętem zagłuszającym. O godz. 21:00 za skwerem Hoovera stało 5 radiowozów oraz szpaler policji zamykający wejście do ulicy Bednarskiej.

Zgromadzenie zakończyło się około godz. 22:00.

5. Zgromadzenie Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji

Zgromadzenie stacjonarne. Liczba osób uczestniczących o godz. 18:30 wynosiła około 100, o godz. 19:05 około 200. Od godz. 20:30 od strony Pl. Piłsudskiego do obszaru zgromadzenia dochodziło coraz więcej osób i pomiędzy 21:00-21:30 zebrali się około 1000 osób. Zgromadzone osoby trzymały transparenty i banery z napisami: "Kłamca"; „Granica państwa PiSland”; „Dość szczucia smoleńskim kłamstwem”. Widoczne były banery z logotypem Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji, flaga Strajku Kobiet, flagi Polski i Unii Europejskiej, parasolki. Część osób trzymała białe róże.

Transparent z napisem "Kłamca", od strony pl. Piłsudskiego, zdjęcie z godziny 19:27

Wśród osób zgromadzonych stały osoby trzymające litery namalowane na tekturze, które tworzyły napis „Lech Wałęsa”.

Zdjęcie z godziny 19:13

Podczas zgromadzenia wznoszone były następujące okrzyki: "Wolność, równość, demokracja!"; „Hańba!"; „Lech Wałęsa!"; „Kłamca!"; „Niech żyje Włodek!" Odśpiewano hymn Polski.

Podczas zgromadzenia zbierano podpisy pod 2 petycjami (w sprawie delegalizacji ONR i w temacie liberalizacji przepisów dotyczących aborcji).

Zbieranie podpisów pod petycjami, na rogu Krakowskiego Przedmieścia i Karowej

Organizatorzy często powtarzali apele o zachowanie spokoju. Zwracali również uwagę Policji na osoby zagrażające bezpieczeństwu.

O godz. 20:33 Organizator zwrócił uwagę policji na mężczyznę stojącego pod drabiną, informując, że przeszkadza demonstracji, prosił Policję o interwencję.

Zdjęcie z godziny 19:40

Organizatorzy rozstawili 2 drabiny, z których przemawiali do zgromadzonych.

Policja podchodzi do organizatorów

O godz. 20:38 policjanci okrążyli organizatorów przemawiających z drabiny. Organizatorzy poprosili o wyjaśnienia. Po około 15 minutach policjanci wycofali się.

Okrążenie organizatorów przez Policję, zdjęcie z godziny 20:38

Policjanci w kiluosobowych zespołach wchodzili pomiędzy uczestników zgromadzenia. Towarzyszyli im też mężczyźni ubrani po cywilnemu. Obserwatorzy zauważyli legitymowanie dwóch osób oraz wyprowadzenie z tłumu czterech osób na bok.

Policjanci wchodzą w tłum, kierując się w stronę sprzętu nagłaśniającego, zdjęcie z godziny 21:10

Okolo godz. 21:00 policjanci weszli pomiedzy uczestnikow zgromadzenia, siłą (bez ostrzeżenia) przepchnęli jednego z protestujacych mężczyzn i otoczyli sprzęt nagłaśniający, uniemożliwiając korzystanie z niego. Po chwili sprzęt został zabrany przez policjantów.

Obserwatorzy nie zauważyli nic, co uzasadniałoby taki sposób zachowania. Kontrdemonstranci zachowywali się spokojowo i nie posiadali niebezpiecznych narzędzi, nie było niebezpieczeństwa użycia siły.

Policjanci okrążyli sprzęt nagłaśniający,
zdjęcie z godziny 21:15

Zgromadzenie zostało rozwiązane przez organizatora ok. 21:30.

ZABEZPIECZENIE ZGROMADZENIA

Przy skrzyżowaniu ul. Krakowskie Przedmieście z ul. Karową zgromadzenie zabezpieczał kordon policjantów.

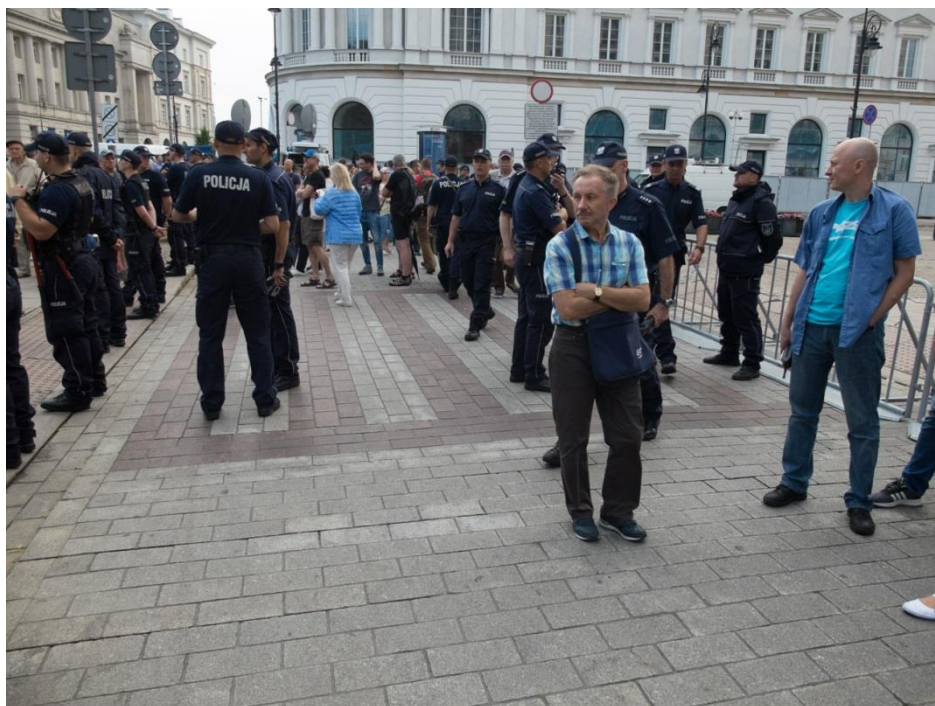
Na wysokości skrzyżowania ulicy Krakowskie Przedmieście z ulicami Karowa oraz Ossolińskich rozstawione były metalowe barierki, które stanowiły zabezpieczenie zgromadzenia cyklicznego. Wzdłuż barierki ustawieni byli policjanci.

Zabezpieczenie zgromadzenia cyklicznego na Krakowskim Przedmieściu przy ul. Karowej, zdjęcie z godziny 18:39

Zabezpieczenie zgromadzenia cyklicznego bliżej ul. Karowej, zdjęcie z godziny 18:51

Zabezpieczenie zgromadzenia cyklicznego z perspektywy ul. Karowej,
zdjęcie z godziny 19:21

Okolo godz. 18:50 policjanci otoczyli zgromadzenie, ustawiając się wzdłuż krawężnika ulic Karowej i Krakowskiego Przedmieścia, wokół Skweru Twardowskiego. Kordon policjantów znajdował się na wyciągnięcie ręki od demonstrujących.

Zdjęcie z godziny 19:21

Zdjęcie z godziny 19:33

Obserwatorzy zauważyli również osoby w cywilnych ubraniach współpracujące z policją, stojące razem z nimi w zwartych oddziałach, towarzyszące policjantom, którzy legitymowali wybrane osoby.

Policjanci w towarzystwie składu negocjującego i osób w cywilnych ubraniach (najprawdopodobniej nieumundurowani policjanci), zdjęcie z godziny 19:40

Wzdłuż ulicy Karowej za Hotelem Bristol zaobserwowano 14 dużych radiowozów oraz dodatkowe oddziały policji.

Dodatkowe oddziały policji za Hotelem Bristol, zdjęcie z godziny 20:34

W trakcie zgromadzenia obserwatorzy zauważyli legitymowanie poszczególnych osób przez funkcjonariuszy. Czynnościom tym towarzyszyli obecni na miejscu prawnicy, przepuszczani przez funkcjonariuszy na ich prośbę.

O godz. 21:20 policjanci zatrzymali mężczyznę na ul. Karowej. W okolicy pojawił się prawnik, który poprosił o możliwość przejścia do zatrzymanego (został przepuszczony).

Prawniki idący w stronę zatrzymanego mężczyzny, zdjęcie z godziny 21:20

O godz. 21:23 policjanci legitymowali mężczyznę w koszulce z napisem „Rebeliant”. Obok pojawił się prawnik, który zaoferował wsparcie dla zatrzymanego.

Zdjęcie z tyłu osoby legitymowanej, z boku widoczny jest prawnik,
zdjęcie z godziny 21:23

Liczbę funkcjonariuszy zabezpieczających zgromadzenie obserwatorzy oszacowali na około 100 (na początku obserwacji) do około 250 funkcjonariuszy (na koniec). Zaobserwowano 8 osób z zespołu antykonfliktowego.

Zaobserwowano również dwie osoby z zasłoniętymi twarzami, ubrane w maskujące (żołnierskie) stroje ustawione na tarasie widokowym Hotelu Bristol oraz jedną zamaskowaną osobę na dachu „Domu Bez Kantów” przy ul. Krakowskie Przedmieście 11.

Dwie osoby z zasłoniętymi twarzami na tarasie widokowym Hotelu Bristol

Umundurowanie funkcjonariuszy Policji - zwykłe letnie, wyposażeni w standardowy sprzęt. Policjanci nie nosili znaków identyfikacji indywidualnej.

Policjanci na wysokości ul. Karowa, zdjęcie z godziny 19:32

KONTAKT MIĘDZY UCZESTNIKAMI ZGROMADZENIA CYKLICZNEGO A UCZESTNIKAMI POZOSTAŁYCH ZGROMADZEŃ

Zarówno uczestnicy zgromadzenia cyklicznego, jak i osoby kontrademonstrujące były od siebie w zasięgu wzroku i słuchu tylko częściowo. Cała trasa marszu zgromadzenia cyklicznego odgrodzona była metalowymi barierkami, wzdłuż których po obu stronach rozstawieni byli policjanci. W niektórych miejscach na trasie marszu (np. skrzyżowanie ul. Koziej i Trębackiej, przy Kinie Kultura) obserwowano większe grupy policjantów.

Widoczny kordon policji oddzielający kontrademonstrantów w miejscu, gdzie jeden z uczestników niesie flagę Unii Europejskiej, zdjęcie z godziny 20:38

Blokada Policji przy kawiarni Telimena,
zdjęcie z godziny 21:00

Kontrdemonstranci mogli stać wzdłuż odgródzonej metalowymi barierkami trasy marszu tylko do skrzyżowania ul. Krakowskie Przedmieście z ul. Trębacką, gdzie zostały postawione barierki uniemożliwiające przejście oraz kordon Policji uniemożliwiający ludziom przejście dalej (przy kawiarni Telimena).

Osoby demonstrujące i kontrdemonstrujące wzajemnie się zagłuszały. Wszystkie zgromadzenia korzystały ze sprzętu nagłaśniającego (jedynie w przypadku zgromadzenia OSA na skwerze ks. Twardowskiego sprzęt został zarekwirowany przez Policję). W części trasy marszu możliwa była konfrontacja uczestników dwóch zgromadzeń (uczestnicy kontr-demonstracji skandowali: „Lech Wałęsa”; „Wolność, Równość, Demokracja”; uczestnicy zgromadzenia cyklicznego: „Gdzie jest Bolek?!”; „Idźcie do szwabów”. Widoczność utrudniało ustawienie dużych, kilkumetrowych transparentów na przodzie marszu.

Na wysokości Kolumny Zygmunta, kontr-demonstranci nie mogli podejść do zgromadzenia cyklicznego na bliską odległość, byli od niego oddzieleni metalowymi barierkami, wzdłuż barierek stał pojedynczy kordon Policji. Dodatkowo, w miejscu gdzie kontrdemonstrantów było najwięcej i stali najbliżej barierek – od zgromadzenia cyklicznego oddzielał ich dodatkowy podwójny kordon Policji – nie można było tamtędy przejść.

Kordon policji przed metalowymi barierkami przy kolumnie Zygmunta, zdjęcie z godziny 20:15

Banery na przedzie marszu zgromadzenia cyklicznego

Banery odgradzające przemarsz zgromadzenia cyklicznego do kontr-demonstrantów,
zdjęcia z godziny 20:20

W dalszej części przemarszu (poza obszarem zasłoniętym banerami) uczestnicy zgromadzenia cyklicznego oraz kontrademonstranci widzieli się i słyszeli.

Przemarsz części zgromadzenia cyklicznego nieodgródzonego transparentami,
zdjęcie z godziny 20:30

Na wysokości skweru Hoovera, uczestnicy zgromadzenia organizowanego przez **Stowarzyszenie na rzecz Demokracji TAMA**, nie mogli podejść do trasy przemarszu zgromadzenia cyklicznego. Byli otoczeni szczelnym kordonem policjantów. Dodatkowo trasę przemarszu zgromadzenia cyklicznego odgradzały barierki oraz policjanci rozstawieni po wewnętrznej i zewnętrznej stronie barierek. Z tego względu – pomimo iż uczestnicy obu wydarzeń byli umiejscowieni w stosunku do siebie w zasięgu słuchu i wzroku – kontakt między nimi był znacznie utrudniony.

Na wysokości skrzyżowania ulic Krakowskie Przedmieście oraz Karowa i Ossolińskich, kontrademonstranci – uczestnicy **zgromadzenia Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji** - nie mogli zbliżyć się do uczestników zgromadzenia cyklicznego. Dostęp do zgromadzenia cyklicznego był odcięty poprzez ustawione metalowe barierki w odległości około 100 metrów oraz rząd około 100 policjantów. Dodatkowo, zgromadzenie cykliczne było oddzielone od kontr-demonstracji za pomocą kordonu policjantów ustawionego od ulic Karowa i Krakowskie Przedmieście. Duże banery trzymane przez uczestników zgromadzenia cyklicznego uniemożliwiały wzajemny kontakt wzrokowy. Dodatkowo, policjanci zabrali kontr-demonstrantom sprzęt nagłaśniający, co utrudniało słyszalność ich komunikatów.

Banery po stronie głównego zgromadzenia, zdjęcie z godziny 20:57

SYTUACJE NIEBEZPIECZE

Obserwatorzy odnotowali kilka sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia lub życia osób uczestniczących w zgromadzeniach:

- Godz. 21:00 - napierający tłum na blokadę w postaci barierek oraz zwartego kordonu policjantów przy ul. Krakowskie Przedmieście 27 przy kawiarni Telimena - sytuacja powodowała zagrożenie dla osób, zwłaszcza dla osób starszych, które nie mogły przejść dalej ani zawrócić ze względu na utknięcie między napierającym z tyłu tłumem a blokującym przejście kordonem policji z przodu (słyszane były krzyki: „uduszę się”, „przepuście nas”, „dajcie nam przejść”, „duszę się”).

Zablokowanie napierających ludzi przy kawiarni Telimena,
zdjęcie z godziny 21:00

- Na trasie przemarszu zgromadzenia cyklicznego, około godz. 20:45, w pobliżu ul. Trębackiej kobieta (około 50 lat) została raniona w stopę butelką rzuconą przez uczestnika zgromadzenia cyklicznego (zgodnie z jej twierdzeniem). Stopa krwawiła, opatrzyły ją osoby zgromadzone. Poszkodowana kobieta zadzwoniła po karetkę i informowała policjantów. Karetka przyjechała o godz. 21:20. Kobieta twierdziła, że policjanci nie udzielili jej żadnej pomocy, bo zajęci byli odgradzaniem zgromadzonych osób od barierek i zgromadzenia cyklicznego.

- W kilku miejscach barierki ustawiono w taki sposób, że pozostawiono jedynie wąskie przejście o szerokości około 1 metra, co uniemożliwiało przejście osobom z niepełnosprawnościami lub z wózkami dziecięcymi.
- O godz. 21:16 na ul. Ossolińskich pojawiła się karetka pogotowia, która nie miała możliwości przejechania dalej.

Ambulans na wysokości ul. Ossolińskich,
zdjęcie z godziny 21:16

V. WNIOSKI AMNESTY INTERNATIONAL

1. Wszystkie obserwowane zgromadzenia były pokojowe. Nie zaobserwowano użycia siły w stosunku do osób uczestniczących ze strony funkcjonariuszy Policji. Zaobserwowano pojedyncze akty agresji (agresja słowna, wulgaryzmy, obraźliwe gesty) ze strony osób uczestniczących.
2. Obserwacja Amnesty International wskazuje, że podczas wyżej opisanych zgromadzeń wybór osób legitymowanych przez policjantów zdawał się być przypadkowy. Najczęściej legitymowane były osoby bardzo młode lub zdecydowanie starsze, wyróżniające się posiadaniem jakiegoś emblematu/znaku, krzyczące hasła wobec zgromadzenia cyklicznego, rejestrujące czynności funkcjonariuszy lub interweniujące w przypadku podejmowania takich czynności wobec innych uczestników. W żadnym z zaobserwowanych przypadków osoby, wobec których podejmowano czynności nie zachowywały się w sposób odbiegający od zachowania pozostałych uczestników obserwowanych zgromadzeń. Policjanci nie informowali w sposób jednolity o podstawie interwencji i nie zawsze postępowali zgodnie z procedurą tj. m.in. nie podawali

podstawy prawnej, nie informowali w związku z jakim ewentualnym naruszeniem prawa dokonują czynności oraz o możliwości złożenia zażalenia.

Jednocześnie Amnesty International zwraca uwagę na fakt, iż nowelizacja ustawy Prawo o zgromadzeniach, która weszła w życie 2 kwietnia 2017 r., znacznie ogranicza prawo do kontrdemonstracji będące kluczowym elementem wolności zgromadzeń. Według organizatorów kontrdemonstracje na trasie przemarszu zgromadzenia cyklicznego, które obserwowaliśmy w dniu 10 lipca 2017 r. były m.in. wyrazem protestu przeciwko tym ograniczeniom. Zgodnie z danymi podanymi przez Komendę Stołeczną Policji w związku z wydarzeniami 10 lipca 2017 r. w okolicach na Krakowskiego Przedmieścia, 108 osób zostało wylegitymowanych, do sądu zostaną skierowane 44 wnioski do sądu o ukaranie za zakłócanie zgromadzenia oraz używanie wulgaryzmów, a 8 osobom zostaną postawione zarzuty zakłócaniu aktu religijnego.

Tego typu działania Policji, prowadzone na tak dużą skalę mogą mieć odstrasżający wpływ na osoby, które chcą wyrazić publicznie swoje poglądy.

3. Ustawienie barierek odcinających dostęp do Pałacu Prezydenckiego uniemożliwiało przebieg kontr-demonstracji, która byłaby w zasięgu wzroku i słuchu demonstrujących.

Międzynarodowy standard wolności zgromadzeń jasno wskazuje, że jeśli przepisy prawa regulują kwestie zgromadzeń równoległych, nie powinny one zawierać automatycznego zakazu organizowania zgromadzeń w tym samym miejscu i czasie. W sytuacji, gdy w tym samym lub w zbliżonym miejscu organizowanych jest kilka zgromadzeń, należy – w drodze dialogu ze wszystkimi stronami - wypracować rozwiązania, które pozwolą na pokojowe przeprowadzenie demonstracji i kontrdemonstracji, które znajdują się od siebie w zasięgu słuchu i wzroku.

4. Nierespektowanie przez Policję – według organizatorów na polecenie BOR - stanu prawnego (legalności) zgromadzeń Obywateli RP oraz Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji w nocy z 9 na 10 lipca 2017 r., do którego doszło w związku z ustawieniem metalowych barierek, które miały zabezpieczać trasę przemarszu zgromadzenia cyklicznego (wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia, od skrzyżowania z ul. Karową do Placu Zamkowego) oraz usunięciem uczestników w/w zgromadzeń z miejsca legalnego zgromadzenia.

Sytuacja ta miała bezpośredni wpływ na możliwość odbycia kolejnego zgromadzenia Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji, (zaplanowanego na

dzień 10 lipca w godz. 6.00 do 22.00 przed Galerią Kordegarda) ze względu na brak fizycznej możliwości dojścia do miejsca zgromadzenia zgłoszonego zgodnie z prawem.

Niedopuszczalne jest uniemożliwienie przeprowadzenia legalnego zgromadzenia w zgłoszonym czasie i miejscu poprzez odcięcie dostępu do planowanego miejsca zgromadzenia.

Warto w tym miejscu podkreślić, że odcinek Krakowskiego Przedmieścia od ul. Karowej do ul. Trębackiej był zupełnie wyłączony z ruchu dla aut i pieszych od godzin nocnych w dniu 9 lipca 2017 r. aż do zakończenia zgromadzenia cyklicznego.

5. Zaniepokojenie Amnesty International budzi wydanie zarządzeń zastępczych przez wojewodę mazowieckiego zakazujących zgromadzeń Stowarzyszenia Obywatele Solidarnie w Akcji oraz Stowarzyszenia na rzecz Demokracji TAMA, mimo iż ustawa Prawo o zgromadzeniach nie przewiduje takiej możliwości dla zgromadzeń zgłoszonych w trybie uproszczonym, co było już wskazywane w orzeczeniach Sądu Okręgowego w Warszawie uchylających zakazy wojewody mazowieckiego wydane w stosunku do zgromadzeń w/w stowarzyszeń w maju i czerwcu 2017 r.

Dodatkowo podkreślić należy, że zarządzenia wojewody zostały wydane w czasie, który uniemożliwiał skuteczne odwołanie się od nich do sądu. Taka praktyka stosowania ustawy Prawo o zgromadzeniach skutkuje pozbawieniem organizatorów zgromadzeń możliwości korzystania zarówno z wolności zgromadzeń, jak i prawa do skutecznego środka odwoławczego.

6. Pomimo pisma informującego Komendę Stołeczną Policji w Warszawie o obecności obserwatorów Amnesty International, nie zostali oni dopuszczeni we wszystkie rejony umożliwiające obiektywną obserwację, np. za barierki umieszczone na wysokości ul. Trębackiej.

Stowarzyszenie Amnesty International
pl. Lelewela 8
01-624 Warszawa

Zdjęcia: prawa autorskie Amnesty International
Wszelkie uwagi i pytania należy kierować na adres: zgromadzenia@amnesty.org.pl